

עלון דברי חיים לפרשת ויקרא

טרח כלום ורק הגיע לעולם והכל היה מוכן לפניו, אז בודאי אי אפשר שיעלה על לבו כי קניינו הוא. וזהו הדמיון כאן לקרבן אדם הראשון דכמו שאדם הראשון לא עלה במחשבתו מחשבת פיגול וזרה כי משלו הוא מקריב שהרי לא טרח בכל זה ומצא הכל מוכן כבר, כך כל אדם צריך להקריב בכוונה זו, ואז "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" אז יהיה נחשב לכם כאילו הקרבנתם משלכם.

כתב סופר

"יקריב אתו לרצונו לפני ה'" [א', ג']

וברש"י כתב על "יקריב אתו" "מלמד שכופין אותו", וא"כ מהו "לרצונו"? אלא מתרץ רש"י ד"כופין אותו עד שיאמר רוצה אני". ויש לפרש בזה לשון הפסוק "לרצונו לפני ה'" דלכאורה מיותרות כאן המילים "לפני ה"?

ברם, מכיון ש"יקריב אתו" פירושו שכופין אותו, אמרה איפוא התורה כי רק בעיני בני אדם זה נראה ככפייה, אבל "לפני ה'" שהוא יודע מחשבות, הרי זה "לרצונו" לפי שלאחרי כפיית הגוף, נוצר מזה רצון פנימי אמיתי...

כתב סופר

"וזרקו את הדם על המזבח סביב" [א', ה']

בהלכות זריקת הדם אנו מוצאים חילוק בין חטאת לעולה, שדם החטאת נזרק למעלה מחוט הסיקרא ודם העולה למטה. וכל זה בבהמה אבל בעוף זה להיפך דדם החטאת למטה ודם העולה למעלה. ונראה לבאר דהנה בהמה היא קרבנו של עשיר, וכשמביא עולה בנדבה לבו גס עליו, לכן אמרה תורה להקל בערכו ולזרוק דמה למטה, אמנם כשמביא חטאת לבו נשבר בקרבו על חטאו לכן זורקין את דמה למעלה. לעומתו עוף הוא קרבן עני, וכשמביא חטאת אין חיידוש בדבר שהרי מחוייב הוא להביאו, לכן דמה למטה, אמנם כשמביא עולה בנדבה אז לאיש עני המביא עולה בנדבה, חשיבות יתירה נודעת לו, ולכן דמה למעלה.

רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל

"והפשיט את העולה ונתח אתה לנתחיה" [א', ו']

מי שחושש שהוא מחונן במעלות טובות וחושש הוא פן יגיע בגלל זה לכלל גאווה, הרי העצה היעוצה היא שינתח את כל מעלותיו הטובות לנתחים-נתחים ויעביר אותם תחת שבט ביקורת, ואז יווכח לראות שעדיין רחוקים מעשיו מן השלימות, וכי המעלות אינן מעלות כלל ועיקר...

"והפשיט את העולה" – אם רוצה אדם להפשיט מעל עצמו את הגאווה העלולה להתעורר בקרבו בחושבו שכבר הרבה והגדיל לעשות, הרי "ונתח אתה לנתחיה" – ינתח את מעלותיו ויעיין בהן היטב כי אז יווכח לראות שאין לו במה להתגאות...

המגיד מזלוטשוב

"עלה הוא אשה ריח ניחח לה" [א', י"ז]

במסכת זבחים מבואר שלפיכך תיקנו בית דין שלא לפרש שהקרבן הוא "לשמו" שמא יאמר "שלא לשמו". ותמוה למה יש חשש כזה שהמקריב יאמר את ההיפך ממה שהוא מתכוין לומר?

הנה המקובלים הקדמונים אמרו שבשעת כתיבת הספר תורה אין לכוון שום כוונות מיוחדות בשעת כתיבת השמות הקדושים, אלא צריך לכתבם סתם – שכן אם מכוונים כוונות מסויימות אין הקדושה תופסת

"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר" [א', א'] יש לפרש הטעם דאל"ף זעירא כך, דהנה כל אירוע הבא על האדם, בראייה שטחית נדמה לו כמקרה, ורק אם יתבונן יראה שאין זה מקרה אלא קריאה מן השמים שימלא בזה את תפקידו. וזהו שרמזה כאן התורה באל"ף זעירא, דהיינו שבאותיות גדולות הנראים גם במבט שטחי, זה מראה על "ויקרא" מלשון "מקרה", ורק אם יעיין ויתבונן, יראה שיש כאן עוד "אלף" ואין כאן מקרה אלא קריאה מאת ה'!

רב שמשון רפאל הירש זצ"ל

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" [א', ב'] ויש לדקדק דהול"ל "אדם מכם כי יקריב קרבן לה"?

ויש לומר עפ"מ"ש האלשי"ך הק' שבעצם כל קרבן היה צריך להיות "מכם" ולא מן הבהמה, אלא שהקב"ה עושה חסד עם בריותיו ומוכן לקבל "ממלא מקום". ולכן כתוב "אדם כי יקריב מכם" כי בעצם האדם היה צריך להיות הקרבן בעצמו.

אמנם צ"ב איך יתכן שבהמה תהיה ראויה להיות "ממלא מקום" לאדם? וי"ל עפ"מ"ש חז"ל דאין אדם חוטא אלא א"כ נכנסה בו רוח שטות, ולכן התורה נתנה בתור "ממלא מקום" את הבהמה שאין בה דעת, לרמז שבשעת העבירה לא היה לאדם דעת כמו שלבהמה הזאת אין דעת.

על עצם מאמר חז"ל דאין אדם חוטא אלא א"כ נכנסה בו רוח שטות נראה להביא כאן מה שאומרים לפרש מפי השמועה על זה כך, דהנה לא מצינו בתורה שהעובר שום עבירה כגון מי שלובש שעטנז יהיה נידון כאפיקורוס, כיון שעבירתו מוגבלת לאיסור שעטנז בלבד. ואם תקשה שהרי על כרחך אתה צריך לומר שכשלבש את השעטנז חשב שאין הקב"ה רואהו, שאילו היה מאמין שהקב"ה רואהו ועתיד הוא ליתן את הדין על זה לא היה לובשו, וא"כ למה לא נדונו כאפיקורוס? מזה דייקו חז"ל שמוכרחים לומר שבשעת החטא נכנסה בו רוח שטות, ולכן אינו נחשב אפיקורוס!

עזרי מעם ה'

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם" [א', ב'] רש"י כתב "אדם למה נאמר? מה אדם לא הקריב מן הגזל שהכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל". וצ"ב מה הדמיון שלא להקריב מן הגזל כמו אדם הראשון, הרי פשיטא שאין להקריב מן הגזל וכמו שנתמעט ממש"כ "מכם"?

אמרו חז"ל שכל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה כאילו גוזל להקב"ה, שמי שאינו מודה לה' על הפירות שאוכל שחושב כי "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" שהרי הוא זרע וקצר ויגע בתבואה הזאת ומה לו להודות לה', הרי הוא "גוזל" מהקב"ה, כי באמת הכל מאת ה' והוא הנותן לו די סיפוקו ומפרנסו, ולכן כל הנהנה מן העולם בלא ברכה כאילו גוזל להקב"ה, דרך ע"י הברכה נעשה שלו וראוי לו כמ"ש חז"ל עמ"ש "והארץ לבני אדם" דקאי אלאחר ברכה שאז זה שייך לו, אבל קודם ברכה אז על זה נאמר "לה' הארץ ומלאה".

והנה האדם שטרח ויגע כדי להשיג מה שיש לו, היה מקום כדי שיחשוב ש"כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", אמנם אדם הראשון שלא

מלבדו, "אם לא יגיד" – אם לא יפרסם את עדותו בעולם ע"י מעשיו והליכותיו, אזי "ונשא עונו" – יתחייב ליטול באחריות לגבי העוון הזה...
על פי המדרש

"ואם נפש כי תחטא בשגגה ועשה אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונו" [ה', י"ז]
וקשה למה מסיים בלשון מזיד "ונשא עונו" הלא מיירי בחטא שהוא שוגג, והול"ל "ונשא חטאו"?

אלא מכאן ראייה שכל חטא נובע מאי זהירות במזיד, כי אילו היה עושה את כל מה שביכולתו כדי שלא ישל בדעתו, לא היו מגלגלים עליו להיכשל בשוגג.
ולכן באשם תלוי כיון שאינו מכפר על חטאו [רק מגין מן היסורים עד שיזכור את חטאו] הוא נושא עדיין גם את שורש החטא שהוא העוון שקדם לו.
האלשי"ך הקדוש

"בזמן שבית המקדש קיים אדם מקריב עולה – שכן עולה בידו, חטאת – שכן חטאת בידו, אשם – שכן אשם בידו, אבל מיש שיש לו לב נשמר מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות שנאמר "זבחי אלהים רוח נשברה" [גמרא]
וצ"ב מפני לא נאמר בסופו של המאמר "שכן כל הקרבנות בידו כדוגמת הלשון שנקט בתחילה "שכן עולה בידו"?

ברם, כך הוא פשוטן של דברים שמי שהביא למעשה עולה או אשם, עשוי הוא להתהלך ולטפח על כריסו ולומר לעצמו "הנה כבר יש לי שכר עולה, חטאת או אשם", ואילו מי שיש לו לב נשבר, הרי אינו חושב כל עיקר שמגיע לו שכר כל שהוא, אלא ש"מעלה עליו הכתוב" – התורה היא שזוקפת לזכותו את שברון לבו זה כאילו הקריב כל הקרבנות...
עשרה למאה

סיפור השבוע

"והביאה אל הכהן וקמץ הכהן ממנה מלוא קמצו" [ה', י"ב]
פעם נתכבד בעל האור שמח לסדר קידושין אצל כהן מיוחס, ולאחר החופה בירך הגאון את החתן בזה הלשון "יתן ה' שיקויים בך הכתוב "וקמץ הכהן ממנה".

שמעו האנשים את הברכה ולא הבינו פשרה, עד שהסביר להם האור שמח כך דהנה ידועים דברי הגמרא בברכות דף ח' שבארץ ישראל היו שואלים את החתן אחר שהתחתן "מצא או מוצא?" כלומר האם קבלת "מצא אשה מצא טוב" או "מוצא אני מר ממות את האשה".
והנה "מצא" כותבים בקמ"ץ תחת המ"ם, ו"מוצא" כותבים בחולם, על כן ברכתי את החתן הכהן שיקויים בו "וקמץ הכהן ממנה" דהיינו שיהיה אצלו "מצא" בקמ"ץ ולא בחולם... **גל"א איש לרעהו מס' 485**

תקציר ההפטרה – ישעיה מ"ג – מ"ד

מפטירין "עם זו יצרתי לי" שהיא מדברת בתוכחת הנביא לישראל שטוב להם לשמוע בקול ה' ולא יצטרכו להביא קרבנות משיחטאו ויביאו קרבנות הנאמרים בפרשה. הנביא מוכיח את ישראל על שעבדו ע"ז ולא הביאו קרבנות לה', ואומר להם הנביא שכל הטובה שעתידי ה' להביא לבניהם אחריהם לא בזכותם היא. וה' יתן את ברכתו על זרע הדור ההוא ויהיו צדיקים גמורים ובעלי תשובה. הנביא מוכיח את ישראל שאין כלום בעבודה זרה שאין כמו הקב"ה שיודע מה שקרה עם הבריות מתחילת בריאתם ויודע העתידות, ולכן אין לישראל לפחד מהע"ז.
הנביא מתאר איך שכל הבונים ע"ז טורחים לריק ופשוט הוא שאין בהם ממש. ומסיים הנביא שאף אם הגויים לא יפרשו מהע"ז, מ"מ אתה ישראל תבינו שאין בהם ממש ולא תשכח את ה'.

שבת שלום!

יוצא לאור לע"נ הזקנה מרת **קמרא בת רחל ז"ל**. ת.נ.צ.ב.ה.

לקבלת הגליון באימייל נא לשלוח אימייל ל-

kosssover@gmail.com או לפנות 06,62.80.62.95

יותר ממידת הכוונה, בעוד שקדושת האותיות היא גדולה ועמוקה לאין שיעור יותר מכפי שיכולה לכוון הכוונה האנושית הגדולה ביותר, וא"כ מוטב לכתוב את השמות סתם כדי שהקדושה תתפשט לפי כל הכוונות האפשריות שישנן.

זוהי גם כוונת הגמרא שתיקנו בית דין שלא לומר בפירוש "לשמו" לפי שסוף כל סוף א"א לכוון את כל מה שצריך לכוון באמת, והרי זה ממילא כאילו היה אומר "שלא לשמו" לגבי הכוונות היותר גבוהות ועמוקות שאיננו מכוונן.

וזוהי דברי המשנה [א', ו'] "אף מי שלא היה בלבו לשם א' מכל אלו כשר שהוא תנאי ב"ד שאין המחשבה הולכת אלא אחר העובד" דהיינו לפי שהמחשבה תופסת את הקדושה רק כפי מידת כוונתו של האדם העושה את העבודה ותו לא, א"כ מוטב שלא יכוון במיוחד "לשמו" לבל יצא מזה "שלא לשמו"...

הגהות מהר"ד על תורת כהנים

"כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'. קרבן ראשית תקריבו אתם לה' ואל המזבח לא יעלו לריח ניחח" [ב', י"א-י"ב]
רש"י כתב ששתי הלחם של עצרת באים מן השאור, והביכורים מן הדבש.

ונראה לבאר הטעם דהנה שאור מרמז על היצר הרע [כלשון חז"ל "מי מעכב? שאור שבעיסה] שיש בו גם תועלת לאדם, כי אלמלא היצר הרע לא היה אדם נושא אשה או בונה בית ונמצא העולם חרב. ודבש מורה על תאוה שהיא ג"כ הכרחית כדי שיאכל ויהיו אבריו חזקים ובריאים.

אמנם השאור והדבש [היצר הרע והתאוות] קודמים רק בזמן לעבודת ה', כי אם לא יאכל תחילה אז מנין יהיו לו כוחות לעסק התורה, אבל באמת עסק התורה הוא הראשון במעלה והוא המטרה, ולכן כתוב "כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'" כי היצה"ר והתאוה אינם מטרה בפני עצמם וממילא אינם ראויים להיות קרבן לה'.

ורק בשבועות דהוא יום מתן תורה מקריבים שתי הלחם משום שהתורה היא תבלין ליצה"ר וכשמטרת האדם היא עסק התורה אז בא היצה"ר כחלק מעבודתו.

וכן הביכורים באים מן הדבש משום שבזמן שהקב"ה נותן לו ראשית פרי אדמתו, אם תחילת שימוש בפירותיו הוא לה', אז ימשיך לאכלם בקדושה ובטהרה ויתן לו כח לעבודת ה'.

הרב י.ז. פאללאק ע"פ כלי יקר

"כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'. קרבן ראשית תקריבו אתם לה' ואל המזבח לא יעלו לריח ניחח" [ב', י"א-י"ב]
בפיטום הקטורת אנו אומרים "תני בר קפרא אילו היה נותן בה קורטוב של דבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה, ולמה אין מערבין בה דבש? מפני שהתורה אמרה כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'".

וצ"ב מה היתה שאלת בר קפרא מעיקרא ומה היתה תשובתו? שהרי ודאי ברור שאין מערבין דבש במנחה מפני שהתורה אסרה זאת ומה שאלתו? ואם כוונתו לשאול מה טעם אסרה התורה זאת, הרי אין בתשובתו שום תירוץ?

ברם, עצם הדבר שאין מערבין דבש במנחה למרות שזה עשוי להוסיף לה ריח מופלא בלתי שכיח רק "מפני שהתורה אמרה" – הריהו כשלעצמו "ריח ניחוח" לה' והוא עולה על כל הריחות הטובים שבעולם...
בשם א' הגדולים

"ונפש גי תחטא ושמענה קול אלה" [ה', א']

"ונפש כי תחטא" – אם הנפש לא תמלא את שליחותה בעולם הזה, "ושמענה קול אלה" – למרות ששמעה את השבועה אשר השביעה בשמים לפני שהורידה לעולם הזה "תהי צדיק ואל תהי רשע", "והוא עד" – והרי משימתו של אדם מישראל הוא להיות עד למלכות שמים כמ"ש "אתם עדי", "או ראה או ידע" – הרי ראה במעמד הר סיני ויודע הוא זאת כמ"ש "אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד

